

vydané v oboru služby, již stěžovatel konal v době souzeného skutku. Zákonný znak, že svědkyně Marie Z-ová byla dozoru stěžovatelovu svěřena, došel tudíž náležitého a správnému výkladu zákona vyhovujícího podkladu rozsudečným zjištěním, že stěžovatel měl podle služebních předpisů pro průvodčí vlaků, přesněji podle pokynů daných (železničnických) zaměstnancům pro styk s obecní povinností, věnovati zvláštní péči školní mládeži, jejíž výchova školní a domácí nesmí — jak v dotčeném bodě poukazů řečeno — trpěti újmy jízdami na železnici, a že stěžovatel považoval Marii Z-ovou za školou povinné děvče jeho dozoru v době jeho služby svěřené. S tímto subjektivním zjištěním není v rozporu další výrok rozsudku, že není zjištěno, že stěžovatel určitě věděl, že Z-ové není 14 let. Neníť příslušnost nedospělých a nezletilých osob ke školní mládeži nutně podmíněna stářím nižším 14 let ani podle obecných názorů, tím méně podle citovaného služebního předpisu, jehož článek 12 mluví výslovně o žactvu do 16 let.

Čís. 4289.

»Promlouváním« ve smyslu § 303 odst. 2 tr. zák. jsou jakékoliv úvahy a proslovy, mající na rozdíl od úvah ryze náboženských a mravních, myšlenkový vztah k předmětům v zákoně blíže označeným.

Školská výchova jest věcí nejen státního, nýbrž i politického života ve smyslu druhého odstavce § 303 tr. zák.

Zákon nevyžaduje, by pachatel přečinu podle druhého odstavce § 303 tr. zák., kritisoje platné zákony a nařízení vládní, jmenoval a přesně označil určitý zákon nebo nařízení, které podrobuje kritice.

Jde o kritiku platných zákonů o školství ve smyslu § 303 tr. zák. odst. druhý, mluvil-li kněz, vykonávaje kazatelský úřad, všeobecně o tendenci zákonů jako protináboženských, najmě o zákonné úpravě školské otázky, a tvrdil-li, že škola je vybudována na týchž (protináboženských) základech, a že proto jest škole přičísti k vině veškeré zločiny, o nichž se čte v novinách.

(Rozh. ze dne 30. září 1931, Zm I 835/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 23. září 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 303 odst. 2 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost považuje rozsudek za právně vadný, domnívajíce se, že zjištěná řeč stěžovatelova nebyla kritikou zákona nebo vládního nařízení, nebyla prý ani »promlouváním« toho druhu, jaké má na mysli zákon v druhém odstavci § 303 tr. zák. Nejen doslov závadného výroku, nýbrž i jeho smysl a účel jsou předmětem skutkového zjištění rozsud-

kového, a s hlediska hmotněprávní výtky jest zkoumati, zda skutková zjištění toho druhu odpovídají právním pojmům zákona. Ve směru tom má nalézací soud za prokázáno, že obžalovaný mluvil s určitého stanoviska proti různým zařízením státní správy a výchovy, že mluvil o věcech, týkajících se státního života, nepatřících k náboženskému úkonu, že kritisoval tak, promlouvaje o parlamentu a v něm o lidech bez vyznání, vydávání zákonů a platné zákony a nařízení, najmě o školství, a směřoval tak svými výroky k tomu, by byly věci a poměry, dotýkající se zájmů všeho obyvatelstva upraveny jinakým způsobem než dosud, a to způsobem odpovídajícím snahám a zájmu náboženského vyznání katolického. K tomuto skutkovému zjištění zmateční stížnost vůbec nepřihlíží. Zákon nevyžaduje, jak se zmateční stížnost domnívá, by pachatel onoho přečinu, kritisoje platné zákony a nařízení vládní, jmenoval a přesně označil určitý zákon nebo nařízení, které podrobuje kritice. Stěžovatel mluvil všeobecně o tendenci zákonů jako protináboženských, najmě o zákonné úpravě školské otázky, že prý škola je vybudována na týchž základech, a tvrdil, že proto je škole přičítati k vině veškeré zločiny, o nichž se čte v novinách; tím kritisoval platné zákony o školství; je tudíž předmět jeho kritiky konkretisován dostačujícím způsobem. Nevyžaduje podrobnějšího rozboru a úvah, že školská výchova občanstva jest jedním z předních úkolů státního života. Stát se také svým zákonodárstvím a činností svých správních orgánů ujal úpravy školství, najmě i v otázce, na kterých podkladech má býti vybudováno a vedeno. V této příčině je školská výchova také předmětem programů politických stran a politických zájmů, a jest tudíž věcí nejen státního, nýbrž i politického života. Obžalovaný sám doznal a též ve zmateční stížnosti opakuje přiznání, že poukazoval ve svém proslovu při úkonu náboženském, že beznáboženská výchova v rodinách a částečně i ve škole zaviňuje, že se nedospělá mládež dopouští různých zločinů. Zjišťuje-li však kromě toho rozsudek, že obžalovaný výroky, jimiž kritisoval zákony a nařízení o školství, směřoval k tomu, by věci a poměry, týkající se zájmů všeho obyvatelstva, byly upraveny jinakým způsobem než dosud, a to způsobem odpovídajícím snahám a zájmům náboženského vyznání katolického, zasahoval-li tudíž svými úvahami do otázek, jež jsou jednak předmětem státní úpravy, jednak předmětem usilování politických stran, jest proslov toho druhu »promlouváním« ve smyslu § 303 tr. zák. druhý odst. Pojmem tím rozumí zákon jakékoliv úvahy a proslovy, mající na rozdíl od úvah ryze náboženských a mravních myšlenkový vztah k předmětům, jež zákon blíže označuje.

Čís. 4290.

Předmětem křivého svědectví, trestného podle § 199 a) tr. zák., mohou býti jen skutkové okolnosti, nikoliv úsudky o právní povaze činu.

Nejde o právní úsudek, nýbrž o skutkovou okolnost vnitřního života, způsobitou, by byla předmětem křivého svědectví, vypovídal-li kdo o svém smýšlení o jiné osobě.